

ЗБАГАЧЕННЯ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНО-ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛОЖЕННЯМИ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Статтю присвячено вивченню проблеми підготовки майбутніх соціальних працівників через превентивний компонент змісту професійних дисциплін.

Проведено аналіз теорії й практики професійної підготовки соціальних працівників, особливостей превентивної діяльності майбутніх фахівців. У процесі дослідження визначено мету підготовки і становлення особистості студента як суб'єкта професійної соціально-педагогічної діяльності, якій усвідомлює та приймає превентивну місію у роботі з різними групами клієнтів. Модернізовано зміст підготовки відповідно до визначеної мети.

Ключові слова: превентивна діяльність, готовність до превентивної діяльності, превентивна педагогіка, зміст освіти, положення і пріоритетні напрями превентивної діяльності.

Вступ. В процесі інтеграції системи вищої освіти України в європейський простір соціально-педагогічна підготовка студентів у вищих навчальних закладах займає почесне місце. Саме гуманітарна освіта сприяє становленню особистості студента, готує його до життя в сучасному світі, розвиває критичне мислення, формує патріота і громадянина. Важливими шляхами втілення ідей гуманістичної парадигми освіти є впровадження превентивної системи підготовки студентів. Превентивний підхід розвивається в єдиній моделі з передовим надбанням європейського досвіду – як єдиній моделі захисту прав людини на здоров'я і соціальний розвиток. Практичний характер соціальної роботи зумовлює її значущість для здійснення принципів превентивної освіти в процесі реалізації професійної діяльності. Превенція і соціальна робота взаємопов'язані. Під час вирішення будь-яких проблем спеціалісти соціальної сфери постійно стикаються з наслідками конфліктів і проявами соціальної несправедливості. У суспільстві нагальною постає потреба в практичному розгортанні соціальної роботи, що враховує принципи превентивної діяльності, з різними прошарками населення: дітьми, підлітками, молоддю, інвалідами, людьми похилого віку і тими, хто зазнав насильства, тощо. Найбільше з цим стикаються фахівці соціальної сфери (соціальні працівники), які, як правило, не мають відповідної професійної підготовки до цього виду діяльності.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблема підготовки майбутніх спеціалістів до соціальної діяльності стала предметом вивчення таких відомих вітчизняних вчених, як І. Зверева,

А. Капська, Г. Лактіонова, Л. Міщик, С. Харченко та ін. [2; 4; 8] Певний інтерес викликають дослідження з історичних аспектів становлення і розвитку соціально-педагогічної діяльності, зокрема, О. Веретенко, А. Горілого, В. Поліщук, Г. Попович, Л. Штефан та ін. Особливо слід виділити роботи, присвячені обґрунтуванню сутності та технологій соціально-педагогічної діяльності, визначенню її понятійно-категоріального апарату. Висвітлення цих проблем знайшло відображення в роботах О. Безпалько, І. Зверєвої, С. Харченка, І. Іванової, Г. Лактіонової, С. Пальчевського, С. Холостової [1; 7].

За останні роки вітчизняними вченими здійснено суттєвий прорив у царині теоретичного осмислення превентивних проблем у дисциплінах сфери прикладних наук: військової, пенітенціарної й – особливо – соціальної педагогіки (В. Оржеховською, Л. Кондрашовою, О. Пилипенком, В. Ролінським, ін.). Розвиток цього питання знайшов відображення в роботах О. Приходька, В. Пилипенка [3; 5; 6].

Незважаючи на позитивні зміни в сучасній науці стосовно вивчення превентивних проблем, осмислення необхідності впровадження превентивних підходів для зміни настанов і моделей поведінки особистостей, які мають життєві проблеми, усвідомлення ними необхідності усунення об'єктивно-суб'єктивного підходу в роботі з клієнтом, треба відзначити вельми повільне просування в педагогіці ідеї превентивної діяльності.

Під час аналізу теорії і практики з досліджуваної проблеми були виявлені наступні суперечності між:

– зобов'язанням української держави перед світовим співтовариством щодо вирішення превентивних проблем у суспільстві згідно зі світовими стандартами та сучасним станом соціальної діяльності, яка реалізується без урахування особливостей превентивної діяльності і не може сприяти просуванню її завдань і принципів у суспільстві;

– потребою врахування превентивного аспекту та впровадження превентивних підходів у зміст та організацію соціальної роботи з різними групами населення, що дозволить диференційовано підходити до вирішення проблем, зумовлених відмінностями соціального становища клієнтів та відсутністю відповідної підготовки спеціалістів соціальної сфери, які здійснюють цю діяльність;

– суттєвою соціальною необхідністю у превентивно мислячих агентів превентивної діяльності, здатних створити умови для формування позитивних якостей особистості, і недостатнім рівнем розробленості змісту превентивної освіти як одного з найважливіших напрямків формування в майбутніх соціальних працівників готовності до превентивної діяльності, вільних від традиційних стереотипів і орієнтованих на реалізацію принципу рівний – рівному.

Виявленні нами суперечності, а саме, недостатнє теоретичне розроблення цієї проблеми, потреба у фахівцях, які здійснюють професійну діяльність із використанням завдань і принципів превентивної роботи стали підставою для вибору теми нашого дослідження.

Мета дослідження: обґрунтувати шляхи збагачення змісту професійно-практичної підготовки майбутніх соціальних працівників положеннями превентивної діяльності.

Відповідно до мети визначено такі **завдання дослідження:**

1. Визначити блоки професійних знань у підготовки майбутніх соціальних працівників

2. Дослідити підготовку майбутніх соціальних працівників через превентивний компонент змісту професійних дисциплін

Виклад основного матеріалу. Спираючись на попередній аналіз професійної діяльності з позицій особистісно-діяльнісного підходу, узагальнено трактуємо формування готовності до превентивної діяльності майбутніх соціальних працівників як процес, що складається з таких обов'язкових компонентів: мета-результат, суб'єкт, об'єкт-суб'єкт, зміст, засоби-технології. Після співвіднесення з цією структурою інформаційний складник змісту професійної готовності до превентивної діяльності набуває вигляд упорядкованої множини чотирьох блоків професійних знань, виділених у результаті теоретичного аналізу наукової літератури, присвяченої професійній підготовці майбутніх соціальних працівників, а також змістовного дослідження поняття превентивної діяльності, яке містить основні положення й пріоритетні напрямки діяльності майбутніх соціальних працівників, нормативних документів і досвіду

соціальних працівників, – це знання, що характеризують науково-теоретичну підготовку майбутнього спеціаліста, зумовлюють новий превентивний компонент змісту освіти, який можна подати відповідними блоками:

Перший блок знань, що визначає превентивну педагогіку як спеціальну виховну діяльність, вважаємо доцільним тому, що він розкриває становлення превентивної педагогіки як інноваційної дисципліни, дає уявлення про сутність, предмет і завдання превентивної педагогіки; характеризує превентивну освіту і превентивне виховання, наукові й практичні засади превентивної педагогіки. У цьому блоці визначаються особливості змісту, функцій, принципів превентивної педагогіки. Змістова складова блоку дала можливість сформулювати відповідні професійні вміння, а саме: визначати необхідний і доцільний зміст превентивної роботи, складати програму превентивних заходів у системі освіти, уміти взаємодіяти з суб'єктами превентивної роботи, давати характеристики й оцінку інноваціям, застосовувати принципи превентивної діяльності.

Другий блок знань – превентивні аспекти в поглядах і теоріях соціальних відхилень – дає уявлення про історичну генезу понять про норму в українському суспільстві. Дорелігійні і релігійні реакції на відхилення та їх попередження. Цей блок інформації розкриває питання превенції в наукових концепціях відхилень у поведінці, відображає розвиток гуманістичних поглядів на превентивні заходи особистості. Важливим для нашого дослідження в цьому блоці знань є вивчення методів протидії негативним явищам у контексті історії суспільств, що дозволяє розвивати вміння аналізувати характер негативних явищ, використовувати форми і методи превентивної роботи з різними групами клієнтів, складати профілактичні програми і матеріали, розробляти превентивну стратегію протидії негативним явищам у суспільстві.

Третім блоком знань у системі фахової підготовки майбутніх соціальних працівників є проблеми превентивної освіти і виховання в зарубіжних країнах. Вважаємо доцільним у межах фахової підготовки майбутніх соціальних працівників знайомити їх з особливостями превентивних стратегій зарубіжних країн, роллю превентивної освіти, змісту превентивного виховання, превентивними програми країн Західної, Центральної і Східної Європи. На особливу увагу в цьому блоці знань заслуговує підтримка превентивних проектів на національному рівні, міжнародний досвід у системі підготовки національних координаторів і тренерів. Зазначені вище знання дають можливість розвинути в майбутніх соціальних працівників наступні вміння: професійно орієнтуватися у програмах превентивної освіти країн Західної, Центральної і Східної Європи, використовувати отримані знання і навички в практичній роботі, орієнтуватися в системі міжнародного законодавства, оцінювати

особливості підготовки національних координаторів і тренерів, формулювати мету і завдання превентивних проєктів.

В останньому, **четвертому блоці** знань, – превентивна діяльність у соціальній роботі – зосереджені питання фахової підготовки майбутніх соціальних працівників, тому що його складають методи, прийоми, моделі превентивної діяльності фахівців, а саме: загальна характеристика форм, методів і прийомів превентивного педагогічного впливу та принципи їх використання. Змістова складова блоку дала можливість визначити відповідні професійні вміння у майбутніх соціальних працівників, а саме: застосовувати особистісно-орієнтовані технології превентивної освіти в роботі з групами ризику, дотримуватися професійного такту в превентивній роботі, планувати вміння діагностувати поведінку клієнта з використанням стратегії «зниження шкоди», застосовувати методи, прийоми, моделі превентивної діяльності фахівців.

Наш досвід підтверджує, що вказані вище блоки навчальної інформації та їх подальша конкретизація можуть слугувати науково-теоретичним підґрунтям підготовки майбутніх соціальних працівників. Важливим компонентом змісту соціально-педагогічної підготовки вважається наявність професійних умінь, що в нашому дослідженні розуміється як практична готовність до превентивної діяльності майбутніх соціальних працівників.

Подальше розроблення змісту запропонованих блоків визначило місце кожного з них у навчальному процесі. З метою збагачення фахової підготовки майбутніх соціальних працівників ми проаналізували зміст фахових дисциплін згідно з навчальним планом, що передбачало диференційоване збагачення елементів змісту дисциплін, які традиційно розкривають сутність та особливості роботи з різними групами клієнтів, насичення їх новим навчальним матеріалом відповідно до сучасних вимог професійної соціально-педагогічної діяльності цього напрямку, встановлення між-предметних зв'язків, посилення спрямованості дисциплін на забезпечення ефективності професійної готовності майбутніх соціальних працівників до превентивної діяльності.

Нижче наводимо основний зміст навчального матеріалу, який було включено до процесу загальнопедагогічної та спеціальної підготовки майбутніх **соціальних працівників**.

Курси «Загальна педагогіка» і «Соціальна педагогіка» було запропоновано збагатити вивченням окремих питань із превентивного виховання. Наприклад, розділ «Педагогіка як наукова навчальна дисципліна». Мета визначення теми в курсі «**Загальна педагогіка**» (вивчення процесів навчання і розвитку людини) набуває нової превентивно орієнтованої якості (вивчення процесів і технологій навчання та розвитку особистості клієнта), зміст предмета збагачується

поняттями (превентивна освіта, особистісно-орієнтована превентивна технологія) шляхом уведення до лекційного матеріалу курсу «Загальна педагогіка» елементів навчального матеріалу з проблеми «**Превентивна педагогіка як спеціальна виховна діяльність**».

У курсі «**Соціальна педагогіка**» певну увагу було приділено соціально-педагогічним відхиленням у поведінці дітей і молоді та розробленню форм роботи з проблемними підлітками (тема курсу: «Соціально-педагогічні відхилення від норми»). З метою вдосконалення, збагачення теоретичного матеріалу і визначення понять «соціальні відхилення», «норма», «девіантна поведінка» цей теоретичний матеріал був насичений розглядом питання «**Превентивні аспекти в поглядах і теоріях соціальних відхилень**».

При вивченні професійно-практичних дисциплін певний блок навчального матеріалу, пов'язаний зі специфікою професійної діяльності майбутніх соціальних працівників, спрямований на формування готовності майбутніх фахівців до превентивної діяльності, знаходив відображення у відповідному розділі навчальних програм цих курсів. У курсі «**Теорія і практика соціальної роботи**» особливу увагу було приділено зв'язкам соціальної роботи й соціальної політики з поняттям «превенція» як феноменом соціального конструювання реальності та способом стратифікації суспільства (розділ навчальної програми «Вступ до теорії й практики соціальної роботи»); професійно значущим якостям майбутніх соціальних працівників для здійснення ними превентивної діяльності (розділ навчальної програми «Етичні основи соціальної роботи»).

З метою поглиблення і збагачення понять про норми Міжнародних етичних стандартів соціальних працівників та превентивного спрямування міжнародних організацій нами було внесено до теоретичного матеріалу елементи теми «**Превентивна діяльність міжнародних організацій і фондів**».

Очевидно, одним із раціональних напрямів застосування педагогічної умови, що стосується модернізації змісту професійної готовності до превентивної діяльності майбутніх соціальних працівників, є розробка й упровадження в навчальний процес курсу «Превентивна педагогіка», в якому цілком знайшли відображення кожна з запропонованих нами проблем превентивної діяльності та їх розв'язання під час професійної підготовки соціального працівника. За нашим задумом, курс «Превентивна педагогіка» покликаний доцільно об'єднувати й координувати практичну і теоретичну складові формування готовності до превентивної діяльності майбутніх соціальних працівників та забезпечувати реальне залучення майбутніх фахівців до професійної діяльності протягом наступної виробничої практики.

Концепція курсу полягає в тому, що успіх професійно-практичної підготовки майбутнього соціального працівника залежить від мети,

завдань, змісту і технологій як теоретичної, так і предметнопрактичної її складової й досягається за допомогою самовизначення студентом щодо мети, завдань і змісту його майбутньої професійної діяльності на основі розвитку стартових знань, умінь і навичок превентивного характеру.

Курс «Превентивна педагогіка» дає можливість об'єднати максимум цілей відповідно до мети превентивної діяльності. Перша – дидактична – знайомство майбутніх фахівців з окремими галузями теорії і практики виховання, яка розглядає сучасні соціально-педагогічні умови та криміногенні фактори, формування девіантної поведінки молоді й попередження правопорушень. Друга – розвивальна – набуття майбутніми спеціалістами навичок і досвіду здійснювати професійну діяльність у різноманітних концептуальних системах із використанням елементів сучасних особистісно-орієнтованих превентивних технологій. Третя – виховна – професійна культура.

Одним із провідних завдань курсу має стати створення такого освітньо-розвивального середовища, в результаті взаємодії з яким у майбутнього соціального працівника формуватимуться готовність до роботи на основі знання сучасних особистісно орієнтованих превентивних технологій, розуміння його індивідуальної сутності, на основі якої складається особистісна професійна концепція і персонал-технологія.

Реалізація центральної ідеї концепції формування готовності майбутнього соціального працівника до превентивної діяльності зумовлює потребу в технологізації викладання курсу з урахуванням таких підходів:

- цілісності теоретичної й практичної підготовки майбутнього соціального працівника до впровадження превентивних технологій у майбутню професійну діяльність;

- включення основних положень превентивного підходу до змісту загальнопедагогічної підготовки: її як теоретичної, так і практичної частин;

- засвоєння студентом теорії особистісно орієнтованої освіти, навчання і виховання;

- ознайомлення під час професійно практичної підготовки з поняттями «превентивні технології», «особистісно орієнтовані превентивні технології», «особистісно орієнтована освіта», «модульне навчання» та ін.

Відповідно до цього в особистісно орієнтованому підході впродовж викладання курсу ми виділили кроки, якими під час занять послідовно оволодівають студенти: постановка студентами мети та її максимальне уточнення викладачем; орієнтація навчальних завдань, а разом із ними – і всього навчального процесу на гарантоване досягнення результатів; оцінка викладачем поточних результатів, корекція навчання, спрямована на досягнення заявленої мети; заключна оцінка результатів, рефлексія студентів.

Під час викладання вказаного курсу в підготовці майбутнього соціального працівника було концептуально переосмислено зміст і методику викладання лекцій, форми проведення семінарів, організацію самостійної роботи, систему контролю й оцінювання знань студентів, характер відносин викладача і студента. Логіка викладання превентивної педагогіки для майбутніх соціальних працівників передбачає проблемно-пошуковий характер лекцій і семінарських занять. Створення проблемної ситуації на лекції «Загальна характеристика форм, методів і прийомів превентивного педагогічного впливу та принципи їх використання» дає можливість націлити майбутніх фахівців соціальних працівників на вибір найбільш прийнятної для кожного з них превентивної технології у роботі з різними групами клієнтів.

Практичні заняття нашого курсу в експериментальних групах будувались на основі контекстної організації навчання, що передбачало роботу студентів у малих групах. У розкритті потенціалу технології групового навчання під час вивчення превентивної педагогіки значну увагу слід приділити структурі практичних занять та особливостям форм організації роботи майбутніх соціальних працівників.

За групами їх умовно можна розподілити так:

- семінари, практикуми, моделювання, консультації (індивідуальні й групові);

- виконання навчально-методичних завдань, а також варіативних тестових завдань;

- рольові ігри; захист обраної превентивної технології; колективне (групове) моделювання запропонованої технології, прийому тощо; само- і взаємооцінювання та аналіз; рецензування відповіді студента, продукту діяльності (побаченого, змодельованого та ін.);

- діагностичні семінари-тренінги; проектування сценаріїв роботи з різними групами клієнтів, превентивних технологій, методичного прийому; ігрові технології; проблемні лекції й лекції-візуалізації.

У нашому експерименті практичне заняття відіграє ключову роль, оскільки, по-перше, тут не тільки поглиблюються раніше здобуті теоретичні й практичні знання та формуються необхідні навички розв'язання завдань, а й здійснюється їх поточний і модульний рейтинговий контроль; по-друге, на практичних заняттях є можливість найбільш ефективного поточного контролю ефективності попередньої самостійної роботи студентів.

Наводимо приклад практичного заняття з теми «Превентивна діяльність соціальних працівників».

Орієнтовна схема проведення практичного заняття з курсу «Превентивна педагогіка» (табл. 1.1)

Основні етапи

Етапи проведення заняття	Мета етапу
<i>I етап – орієнтації</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Мотивація викладачем навчальної діяльності, позитивна установка на превентивну діяльність; – орієнтація студентів щодо ролі і місця заняття, яке проводиться в цілісному навчальному курсі, розділі, темі; – опора на особистий досвід студентів з проблеми заняття
<i>II етап – визначення мети</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Визначення разом зі студентами особистісно значущих завдань тієї діяльності, яку передбачено здійснити протягом заняття (що може дати робота студента саме на цьому занятті для контрольного зрізу знань); – визначення показників досягнення поставлених завдань (які знання, уявлення, способи діяльності про це свідчать); – методи та засоби реалізації першого і другого етапів: актуалізація, проблематизація, інтрига, ігрова ситуація, формування пізнавального інтересу тощо
<i>III етап – проектування</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Залучення студентів до планування навчальної діяльності, яка буде здійснюватися на занятті, через попередню роботу (випереджувальні завдання, повідомлення, реферати); – складання плану роботи; – обговорення плану роботи, передбаченої для виконання
<i>IV етап – організації виконання плану діяльності</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Подання варіативності у виборі способів навчальної діяльності (письмового або усного, індивідуального або в групі, переказ опорних положень або розгорнута відповідь в узагальненому вигляді чи на конкретних прикладах тощо); – вибір студентами способів фіксації пояснення нового матеріалу (конспект, схема, таблиця, опора, план, тези, висновки тощо); – вибір студентами завдань і способів їх виконання під час закріплення знань, формування вмінь і вироблення навичок; – варіативність домашніх завдань (диференціація за рівнями складності та способами виконання)
<i>Етап – контрольньо-оцінювальний</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Залучення студентів до контролю за своєю діяльністю (форми взаємоконтролю в парі чи групі, самоконтроль); – участь студентів у виправленні помилок, осмислення їх причин (взаємо- та самоаналіз); – використання механізмів позитивного ставлення до успіху студента і виставлення рейтингових оцінок не тільки за кінцевий результат, а й протягом процесу навчання

Завершальним етапом заняття є усвідомлення ситуації досягнення мети, переживання ситуації успіху, підкріплення позитивної мотивації навчання. У такий спосіб, змістовий компонент курсу «Превентивна педагогіка» характеризує знання, що вкладаються в загальну мету професійно-практичної підготовки, і конкретні вміння, необхідні для подальшої професійної діяльності. Головна методична ідея покладена в основу особистісно орієнтованих технологій проведення практичного заняття, а також відтворення на кожному практичному занятті ситуацій, близьких до екзаменаційної. Саме це дає змогу підвести студента до отримання високої підсумкової оцінки й до екзамену оптимальним шляхом.

Висновки. Наш досвід підтверджує, що вказані вище блоки навчальної інформації та їх подальша конкретизація можуть слугувати науково-теоретичним підґрунтям підготовки майбутніх соціальних працівників. Важливим компонентом змісту соціально-педагогічної підготовки вважається наявність професійних умінь, що в нашому дослідженні розуміється як практична готовність до превентивної діяльності майбутніх соціальних працівників. Отже, зафіксований нами зміст готовності до превентивної діяльності майбутніх соціальних працівників може бути конкретизованим на рівні навчального плану і програм навчальних дисциплін, а також деталізованим на рівні навчального матеріалу як безпосереднього предмета й засобу навчальної діяльності майбутніх соціальних працівників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Безпалько О. В. Роль спеціалізації у професійній підготовці майбутнього соціального педагога / О. В. Безпалько // Підготовка соціальних педагогів та соціальних працівників в Україні в контексті Болонського процесу : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 13–14 груд. 2007 р. / І. М. Зварич (ред. кол.). – Чернівці, 2007. – С. 19–21.

2. Капська А. Й. Ефективність багаторівневої системи професійної підготовки працівників соціально-педагогічної сфери / А. Й. Капська // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2002. – № 1. – С. 45–52.
3. Кондрашова Л. В. Превентивная педагогика : [учеб. пособие] / Лидия Валентиновна Кондрашова. – К. : Вища школа, 2005. – 231 с.
4. Міщик Л. І. Соціальна педагогіка : [навч. посіб.] / Людмила Іванівна Міщик. – К. : ІЗМН, 1997. – 138, [1] с.
5. Оржеховська В. М. Превентивна педагогіка : Наук.-метод. посібник / В. М. Оржеховська, О. І. Пилипенко; АПУ, Інститут проблем виховання. – Ізмаїл : СМІЛ, 2006. – 283 с.
6. Пилипенко О. І. Превентивна освіта в інтеграції класичних педагогічних підходів / О. І. Пилипенко // Науково-теоретичний та інформаційний журнал АПН України. – К. : Педагогічна преса, 2004. – № 1 (42). – 75 с.
7. Поліщук В. А. Соціальна освіта в Україні: проблеми становлення і розвитку / В. А. Поліщук // Практична психологія та соціальна робота. – 2003. – № 6. – С. 1.
8. Харченко С. Я. Дидактические основы подготовки студентов к социально-педагогической деятельности / С. Я. Харченко ; Луганский гос. пед. ун-т им. Т. Г. Шевченко. – Луганск : Альма-Матер, 1999. – 138 с.

Сургова С. Ю.,

ЧГУ им. Петра Могилы, г. Николаев, Украина

ОБОГАЩЕНИЕ СОДЕРЖАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ СОЦИАЛЬНЫХ РАБОТНИКОВ ПОЛОЖЕНИЯМИ ПРЕВЕНТИВНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

В статье рассматривается проблема подготовки будущих социальных работников через превентивный компонент содержания профессиональных дисциплин. Проведен анализ теории и практики профессиональной подготовки социальных работников, особенности превентивной деятельности будущих специалистов. В процессе исследования определена цель подготовки и становления личности студента как субъекта профессиональной социально-педагогической деятельности, который понимает и принимает превентивную миссию в работе с разными группами клиентов. Модернизировано содержание подготовки в соответствии с поставленной целью.

Ключевые слова: превентивная деятельность, готовность к превентивной деятельности, превентивная педагогика, содержание образования, положения и приоритетные направления превентивной деятельности.

Surgova S.,

Petro Mohyla Black Sea State University, Mykolayiv, Ukraine

THE ENRICHMENT OF PRACTICAL TRAINING OF FUTURE SOCIAL WORKERS WITH THE TERMS OF PREVENTIVE ACTION

This article is devoted to the problem of training future social workers through preventive component of the content of professional disciplines. The theory and practice of training social workers, preventive features of future specialists are analyzed. The study defines the purpose of preparation and formation of student as the subject of professional social and educational activities, which acknowledges and accepts preventive mission in working with different groups of clients. Training content is modernized according to a specific purpose.

Key words: prevention, preparedness for prevention, preventive pedagogy, the content of education, the position and direction of priorities for preventive action.

Рецензенти: Харченко С. Я., д. пед. н., проф.;

Попова Т. С., к. пед. н., доцент.

© Сургова С. Ю., 2014

Дата надходження статті до редколегії 27.10.2014 р.